

REZUMAT

Lucrarea “**Efecte ale impozitării asupra indicatorilor economico-financiari ai companiilor**” își propune o analiză asupra politicilor fiscale și a sistemului fiscal românesc în contextul prezenței României în spațiul Uniunii Europene. De asemenea, lucrarea urmărește modul în care companiile sunt afectate de politicile fiscale, atât prin prisma adaptării sistemului fiscal românesc la normele Uniunii Europene, cât și prin prisma politicilor fiscale autohtone.

Tema de cercetare își propune să abordeze aspecte majore ce afectează sistemul fiscal românesc și impactul pe care acestea îl au asupra societăților comerciale. Pornind de la situația actuală a României, în contextul crizei economice și financiare globale, criză ce afectează mai multe țări membre și implicit Uniunea Europeană în ansamblul ei, lucrarea își propune să cerceteze și să evidențieze aspecte pozitive și negative legate de stabilitatea sistemului fiscal românesc precum și posibile măsuri ce pot duce la o îmbunătățire a acestuia.

Importanța temei derivă din semnificația pe care fiscalitatea o are în dezvoltarea economică a oricărui stat. În același timp, importanța temei de cercetare este dată de situația actuală a Uniunii Europene, în special a faptului că țările membre ale Uniunii înregistrează niveluri diferite de fiscalitate, în ciuda faptului că în cadrul acesteia se încearcă un proces de convergență a politicilor fiscale naționale. Nu în ultimul rând, importanța cercetării este dată de evidențierea efectelor impozitării asupra societăților comerciale în relație directă cu măsurile fiscale aplicate ca urmare a aderării la Uniunea Europeană precum și cu modele de impozitare ce s-au dovedit un succes în alte țări membre UE, țări cu o dezvoltare economică similară sau apropiată de cea a României.

Actualitatea temei este dată de situația economică a României în contextul crizei economico-financiare și de surprinderea unor aspecte ce țin de măsurile fiscale interne, precum și de intenția de armonizare a politicilor fiscale la nivelul Uniunii Europene. În același timp, tema este una de actualitate datorită presiunii ce se răsfrânge asupra companiilor ca urmare a înăsprii politicilor fiscale, rezultat direct al crizei economico financiare globale. Pe parcursul lucrării se fac o serie de recomandări cu privire la politicile fiscale și tipurile de impozitare ce pot fi schimbate ori aplicate la nivelul României, pornind de la date statistice și exemple de succes din alte țări membre ale Uniunii Europene. Pe de o parte, măsurile fiscale adoptate în România

trebuie să respecte obligațiile asumate în cadrul Uniunii Europene dar, în același timp, ele trebuie să vină în sprijinul dezvoltării economice. Îmbunătățirea sistemului fiscal și crearea unui sistem de impozitare menit să încurajeze societățile comerciale și dezvoltarea economică sunt imperios necesare pentru o dezvoltare economică durabilă și pentru asigurarea resurselor de alimentare a bugetului de stat.

Lucrarea este structurată în cinci capitole, și alte componente structurale precum introducerea, concluziile, bibliografia și anexele. Ultimul dintre capitole este o cercetare realizată asupra societăților comerciale din județul Alba.

În primul capitol, “**Rolul impozitelor în economia unei țări. Sisteme și tipuri de impozitare**” am abordat, din punct de vedere istoric și teoretic, importanța impozitului și a politicii fiscale în cadrul unei economii de piață. Am identificat momente de cumpănă și recesiune în cazul mai multor state și am analizat tipul de politici economice și fiscale implementate cu efecte pozitive asupra companiilor. De asemenea, am identificat și explicat rolul pe care impozitele îl joacă în alimentarea bugetelor unui stat și am exemplificat modul în care impozitele se împart, în funcție de mai multe criterii, precum și modul în care acestea acționează asupra economiei.

În al doilea capitol, “**Analiza politicii fiscal-bugetare a României**” am analizat evoluția sistemului fiscal românesc, ca urmare a aderării României la Uniunea Europeană. Am pornit de la primele sisteme fiscale introduse pe teritoriul românesc și am urmărit evoluția lor până în prezent, când România se află în situația în care este obligată să impună noi măsuri fiscale pentru a atenua efectele crizei globale și pentru a relansa economia care s-a contractat foarte sever în ultimii ani, după o perioadă mai lungă de creștere susținută. Am prezentat schimbările la nivelul sistemului fiscal-bugetar, ca urmare a armonizării legislației interne cu cea comunitară precum și am prezentat problemele cu care s-a confruntat România în diferite perioade și măsurile luate la nivel legislativ pentru atenuarea acestor probleme. De asemenea, am indicat sursele posibile de atragere de fonduri la bugetul de stat și modul în care România a acționat și poate acționa pentru a atrage aceste resurse. De asemenea, am analizat modul în care fiscalitatea este afectată nu doar de condiționările politicilor fiscale comunitare cât și de relația cu organizmele internaționale, precum Banca Mondială, Comisia Europeană sau Banca Centrală Europeană și modul în care pachetul de condiționări care vin odată cu diversele finanțări influențează sistemul fiscal-bugetar din România. În final, am prezentat măsurile ce se regăsesc în programele de guvernare la nivel

de intenție și modul în care acestea ar urma să afecteze sistemul fiscal bugetar, prezentând diverse măsuri ce ar putea fi impuse în viitor, astfel ca sistemul fiscal-bugetar să fie adaptat realităților curente ale României și provocărilor aduse de situația economiei globale și evoluția Uniunii Europene.

În cel de-al treilea capitol, **“Teorii și practici privind impozitul pe venit”** cercetarea întreprinsă a avut în vedere diferitele tipuri și practici de impozitare, realizând și un studiu comparativ al efectelor pozitive și negative ale fiecăruia asupra societăților comerciale, mediului de afaceri, contribuabililor și economiei. Am prezentat evoluția sistemelor de impozitare și am analizat diferite modele de impozitare. De asemenea, am determinat punctele forte și punctele slabe ale tipurilor de impozitare progresiv și prin cotă unică, cu particularitățile fiecăruia și în funcție de starea de dezvoltare a economiei statului în care este aplicat.

În cel de-al patrulea capitol, **“Analiza impactului modificării formei de impozitare asupra societăților comerciale din Județul Alba”** am realizat un studiu, bazat pe date statistice și date obținute de la Ministerul Finanțelor ori Direcția județeană de Finanțe, în care am urărit modul în care introducerea cotei unice de impozitare, în anul 2004, a afectat un număr de peste 150 de societăți comerciale din județ, societăți alese aleatoriu. Din dorința de a prezenta și mai aprofundat modificările produse de introducerea cotei unice de 16%, am urmărit întregul proces și schimbările produse la nivel microeconomic. Am urmărit, strict statistic, prin măsurarea lichidităților, eficienței, rentabilității și profitabilității acestor companii, să arăt modul în care cota unică a avut un impact atât în momentul aplicării ei cât și în alte momente reper de după aceasta, precum anul 2007, ultimul dinaintea crizei financiare, ori anul 2011, primul de după ieșirea din recesiune. Astfel, operând cu datele statistice ale celor peste 150 de societăți comerciale, pe o perioadă mai lungă de timp și analizând trei momente cheie în ce privește corelația dintre situația economică și tipul de fiscalitate – respectiv 2004 – 2007 și 2011, am reușit să arătăm modul în care politica fiscală afectează, la nivel micro-economic, societățile comerciale, în funcție de situația economiei naționale, corelată cu situațiile speciale și punctele de maxim ori minim ale economiei globale.

În cel de-al cincilea capitol, **“Impozitul pe venit în România. Analiză comparată cu impozitul pe venit în țările Uniunii Europene”** am prezentat evoluția impozitului pe venit în România, cu etapele sale, de la perioada pre-comunistă și până la perioada economiei de tip socialist, urmată de perioada pre-aderare la Uniunea Europeană și mai apoi cu statut de stat

membru. Am prezentat caracteristicile principale ale sistemelor de impozitare a veniturilor în statele membre UE, cu particularitățile fiecăruia și am punctat diferențele sau asemănările cu sistemul românesc, arătând punctele tari și slabe ale modelul de impozitare implementat în România, comparativ cu celelalte state membre, precum și modul în care sistemul de impozitare afectează bugetul statului.

Cercetarea întreprinsă în baza studiului, bibliografiei, experienței altor țări și a studiului unor companii din țara noastră mi-a permis să formulez următoarele concluzii și considerații personale :

- nu există un sistem de impozitare perfect, ci doar un sistem de impozitare potrivit unei situații economice existente;
- nivelul la care un stat își stabilește impozitele este un exercițiu complex, în care trebuie satisfăcută nevoia de resurse pentru alimentarea Bugetului de stat dar, în același timp, păstrat un nivel de suportabilitate pentru contribuabil;
- sistemul de impozitare este principalul instrument prin care statul intervine în economie și principala metodă de a stimula economia și a impulsiona sau tempera dezvoltarea economică anumitor sectoare
- în economia reală, creșterea unui impozit nu înseamnă automat o creștere a resurselor aflate la dispoziția statului, așa cum o scădere a nivelului de impozitare poate însemna o creștere a veniturilor totale aflate la dispoziția statului, aceste măsuri putând să modifice în mod direct, descrescător sau crescător, nivelul bazei de impozitare;
- o politică fiscală coerentă și, în special, o politică fiscală comună, la nivelul Uniunii Europene, crează un nivel ridicat de predictibilitate și permite abordări fiscale pe termen lung, chiar dacă în anumite aspecte reduce posibilitatea statului de a acționa în mod direct în economie;
- orice stat tinde să creeze un sistem de impozitare acceptabil pentru mediul economic, astfel încât nivelul evaziunii, al economiei subterane, să fie la un nivel cât mai redus;
- pe lângă nivelul de impozitare, un rol foarte important îl joacă instituțiile prin care se face colectarea, precum și măsurile legislative prin care se stabilește nivelul pedepselor în caz de neconformare la plata impozitului. Ca și în cazul nivelului de impozitare, trebuie să existe un echilibru între dorința oricărui plătitor de taxe de a nu achita un impozit și riscul pedepsei pe care și-l asumă neachitând.

- Impozitul este un „rău necesar”. Este însăși esența pe baza căreia statul funcționează. Impozitul este mijlocitorul relației dintre stat și contribuabil, este instrumentul prin care statul asigură condițiile optime ale „terenului de joacă” pentru toți actorii unei societăți.

Dacă venitul, așa cum îl definește Michel Didier, este ceea ce poate fi consumat, fără ca acest lucru să ducă la sporirea sau micșorarea patrimoniului, atunci impozitul este răul necesar prin care se realizează cercul vicios al nevoii de a cheltui dependentă de nevoia de a produce, care duce la surplusul disponibil cheltuirii. Pentru că statul, într-o economie liberă, de piață, este prin excelență un consumator și nu un producător – făcând abstracție de anumite sectoare ale economiei asupra cărora poate exista un monopol de stat, dar care în întregul ansamblu al veniturilor și cheltuielilor statului reprezintă o sumă infimă – impozitele și taxele se constituie în principala sursă de venit pentru stat. Astfel, întregul proces al stabilirii politicii fiscale se constituie într-un veritabil balet cu cifre prin care statul trebuie să impună impozite suficiente de mari încât să își finanțeze activitatea, dar suficient de mici pentru a permite agenților economici să-și susțină, la rândul lor, activitatea economică și realizarea de profit, care să poată fi ulterior impozitat.

În același timp, stabilirea unei politici fiscale trebuie să țină cont nu doar de dorința statului de a strânge cât mai multe resurse, corelat cu capacitatea agenților economici ori salariaților de a plăti impozite, ci și cu situația macroeconomică a economiei naționale, regionale și chiar globale.

Economia de piață reacționează foarte rapid la orice schimbare de politică fiscală, la orice modificare a tipului ori gradului de impozitare, iar reacția este cu atât mai rapidă cu cât impactul este unul negativ asupra plătitorului de taxe și impozite. Cu alte cuvinte, efectele unei înăspriți a politicii fiscale se vor vedea mult mai rapid decât cele ale unei relaxări fiscale. Tocmai de aceea, orice măsură impusă în domeniul impozitării trebuie foarte atent analizată.

Cu toate că efectele introducerii ori retragerii unui tip de impozit nu sunt întotdeauna previzibile, un studiu atent al istoricului unui anumit tip de impozit ori impozitare, corelat cu condițiile existente din piață precum și cu exemple ale unei implementări ori retrageri similare într-o altă economie similară, pot constitui un avantaj în stabilirea unor previziuni ori așteptări a rezultatelor ce se vor fi produs. Trebuie pornit însă de la premisa că niciun impozit nu este perfect iar un sistem fiscal este, fără excepție, un compromis. Este un compromis între o colectare suficientă, care să permită în același timp și un randament sporit dar să asigure și elementul

echității. Este, în același timp, un compromis între limita minimă la care statul poate funcționa și limita maximă de suportabilitate a contribuabilului, limită care odată depășită nu mai produce venituri. Și, nu în ultimul rând, este un compromis între dorința agentului economic de a-și păstra întregul profit și dorința statului de a-l redistribui, asigurându-și simultan atât funcționarea cât și un nivel acceptabil de echitate sociale. Astfel, fiscalitatea și impozitele, prin orice modificare, fie ea cât de mică, afectează direct sau indirect, dar imediat, orice societate comercială și agent economic.